Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 171. szám. Kedd, julius 28.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 „

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVARAD julius 27.

Rákóczi.

Sebeink csak nem szünnek meg
Fájni égni . . .
De legsajgóbb az a régi:
Haj Rákóczy! Haj Bercsényi!

A felséges fejedelem, dicső II. Rákóczi Ferencz éneke.

A mint a ballada regéli: kiállott Rákóczi a munkácsi várra, reátámaszkodék pántos pallosára . . . s ugy nézett végig még egyszer ezen a boldogtalan országon.

Irtak vala 1711-et. Kuruczuk régi dicsősége lehanyatlóban; Munkács felé alkonyodott a nap, a mely nyolcz éven keresztül ragyogott a magyar szabadság egén. Vérrel kelt, de nem vér biborában alkonyodott. A kurucz hadak megküzdöttek a némettel, kegyetlenül darabolták a labanczot meg a ráczot, de megremegtette őket a »fekete halál.«

Mint 1849-ben az orosz, ugy jött 1710-ben a német segitségére a fekete halál, a pestis. A hanyatlóban levő kurucz dicsőség egét bevonta fekete felhőjével a legyőzhetlen dögvész.

Kiállott Rákóczi a munkácsi várra s zokogott, könnyje hullt pántos pallosára. Siratta ezt az országot, melynek mintha végzete volna, hogy szolga legyen. Siratta hazafiui szive mélységes elkeseredésével. Ime, ezért az országért áldozta fel ő királyi vagyonát, boldog családi életét; mindenik kurucz győzelem alkalmával mintha az ő szivén át robogtak volna diadalra kaczagányos leventéi: hiszen annyival távolabb szakadt rabbá tett feleségétől; s minden labancz győzelem mintha az ő szivére verte volna a békót: hiszen az a sziv egy volt a magyar szabadsággal.

És mindezt a sok dicsőséges áldozatot egyszerre semmivé tette lovának egy megbotlása a trencséni csatamezőn s a rettenetes vész, a fekete halál.

Alkonyulóban volt a szabadság napja; s a mint utolsó sugarait végig vetette a fekete felhőkön, a bágyadt sugarakból mintha a felséges fejedelem arczára világlott volna egy szó:

A jövő!

És mit hozott a jövő?

Osszegyültek Magyarország karai és rendei s ugyanaz a törvényes képviselet, mely a Habsburgokat Ónod mellett trónvesztettnek nyilvánitá, a legönzetlenebb uralkodót, II. Rákóczi Ferenczet hazaárulónak nyilvánitotta. Ott van, törvényerőre emelve ez a határozat a Corpus Juris lapjain. Annyi dicső törvény között, a melyek mint a magyar alkotmány bástyái szerepelnek ma is, valóságos szégyenkő ez a törvény.

Vér és vas a többi magyar törvény alapja; hősök véréből fakadtak, karddal kellett őket megoltalmaznunk. A Rákóczit hazaárulónak nyilvánitó törvény is vérrel és vassal készült: a szolgaság békóvasából, a szégyenpir vére mellett.

Ennek a törvénynek nincs helye a magyar Corpus Jurisban.

És mégis: lehetetlen azt onnan kitépnünk. Égetni fogja lelkünket, mint maró vád egy szégyenletes korból, emlékeztetni fog bennünket a hazáért halni kész ősök dicső sorában egy: a hazából élni akaró gyáva nyúl-generáczióra. Scripta manent: ha ezerszer is eltörölnők azt a törvényt, a történelemből kitörölni a gyávaságnak ezt a botránykövét nem lehet.

Nincs is tehát czélja annak a mozgalomnak, mely azt czélozza, hogy a Rákóczi emlékét gyalázó törvény érvénytelenittessék. Ugy sem volt az soha érvényes a becsületes férfiak előtt s különben is egy visszavonó törvény csak azt hozná magával, hogy volna egy diffamáló, meg egy visszavonó törvény egymás mellett. A megtörténtet meg nem történtté, a gyávaságot vitézséggé tenni nem lehet.

Most, mikor Kassán a Rákóczi-kiállitás ismét lángra gyujtja a lelkesedést az utolsó magyar szuverén iránt, másként kell helyrehoznunk az ősök hibáját, másként kell hódolatunkat kimutatnunk a felséges fejedelem iránt.

Iktassa törvénybe a mai nemzedék Rákóczi érdemeit.

Ha volt kor, mely hálátlansággal fizetett legnagyobb fiának: legyen ma kor, a mely fátyolt borit az ősapák gyengeségére s ifjui büszkeséggel vallja a nemzet igazát. Ha volt kor, melyben a nemzet viznek vallotta vérét a trón kedvéért: mutassuk meg, hogy a mai korban a trón a nemzet szivén kell hogy legerősebb

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A Szentatyához.

Irta: **Dr. Horváth Győző.**

Csoportokba verődött véletlenül nehány magyar a Gesu-templom előtt. Éppen panaszkodtam, hogy le kell mondanom minden reményről a Szentatyát megláthatni. A maestro di camera hivatalában az előkelő, sima modoru titkár több oldalról való ajánlások hallatára elég gondolkozás után némi kilátást nyujtott ugyan reá, hogy esetleg ujévkor bebocsátanak a Szentatya miséjére; de ime, itt van már az ó-év napja — és semmi értesités a Vatikánból.

Nem is csekély föladat, — az igaz — hogy a világkormányzásban tevékeny aggastyán, gondtól és kortól terhelten minduntalan kitegye magát nehány idegen csekély jelentőségü kegyeletnyilvánitása vagy kiváncsisága terheinek. Igen ám, ha az ember idegennek érezné magát a pápa iránt!

— Nem lesz nagyon boldogtalan, ha nem fogja meglátni a Szentséges Atyát? — kérdé valakitől egy kardinális.

— Rosszul fog esni Eminenciád, de megnyugtat, hogy méltatlan vagyok reá.

— Ugyan, uram, hát nem tudja belátni, hogy egy ily aggastyánnak mily terhére vannak az audienciák? Legyen hát egy kis belátása! — mondja türelemvesztve egy vatikáni pap egy franczia urnak.

— De kérem, én ugy szeretem a Szentatyát, hogy elvész tőle minden belátásom, — feleli a tüzes franczia.

A válasz megmosolyogtatta a Szentatyát s a francziát beeresztették.

Mind a két beszéd érthető. Erti mindenesetre, a ki Rómában járt. Mert bármint érvelgessen is az ész a méltatlanság tudatával: a szivnek mégis csak kinos dolog megválni Rómától s nem látni a pápát.

Ha tehát a szives olvasó méltányolni tudja ezeket az érzelmeket, akkor elképzelheti, hogy éreztem magamat, mikor itt a Gesu előtt kis magyar csapatunkhoz érkezett még egy honfitárs, gyönyörü Madonna-képek imádságos festője, az öreg Szoldatics bácsi s hirül hozta, hogy lakásomon már vár a belépti-jegy a Szentatyához.

Egyszerüen — örültem, mint egy gyerek.

A ki ismerőssel csak találkoztam; elmondtam neki örömömet. És mind boldognak tartott; mert gyakran és könnyen megesik, hogy ily szerencse nélkül kénytelen az idegen Rómából hazamenni.

Mohó kiváncsisággal bontottam föl a jegyet, mely a néven és czimen kivül részletes tájékozást tartalmaz, hogy hol kell megjelenni, mikor és mily öltözetben.

A jegy ugy szólt, hogy ujév napján nyolcz órakor a Szentatya miséjén jelen lehetek a trónterem melletti kápolnában.

No ez mindenesetre kényelmesebb volt, mint amire már el voltam határozva. Mert hát azon kezdtem már dolgozni, hogy — ha jegyet nem kapok, akkor majd egy magyar ember által, aki egy főuri család révén a Vatikánba került szolgának, valamely sarokba elbujtatom magamat, hogy onnét lássam meg a Szentatyát, ha valamely termen vagy folyosón átmegy.

—

A Szentatyánál.

Félve folytatom itt az irást. Tudom, hogy nem lesz méltó annak az órának magasztosságához, melylyel az ujév kezdődött.

Hát ujév reggel 7 órakor kocsiba ültem, s borongós hidegben hajtattam át a Vatikánba.

A dombon épült palotatömeg első eme-

Az idény előhaladása folytán összes raktáron levő nyári batiszt és zephir **ingek,** angol fehér és szines mosó **mellények** rendkivüli leszállitott árban kaphatók.

Róth M. utóda
kalap- és férfi-divat üzletében.

Férfi, női és gyermek czipők
nagy választékban.

alapját találja. Mutassuk meg, hogy hajdan Rákóczi neve lakájt csinált a nemesből, de ma magyar szivverésben egyesit minden magyart a trónnal együtt.

Ez lesz a méltó hódolat felséges fejedelmünk emlékezete előtt. S akkor a kassai kiállitás nem marad futó hullám, tünő árnyék; beleéli magát a nemzet tudatába, mint meginditója egy igazán nemes tettnek — s akkor nem lesz olyan fájó seb az a régi, valahányszor felhangzik a két dicsőséges név: Rákóczi, Bercsényi. *Dr. K. A.*

A jászberényiek Apponyinál.

Jászberény választókerületének 35 tagu küldöttsége kereste fel tegnap gróf Apponyi Albertet, hogy legutóbbi beszéde alkalmából üdvözölje. Apponyi a küldöttséget délelőtt tiz órakor fogadta a szabadelvüpártkörben. A küldöttség nevében Bathó János királyi közjegyző, a jászberényi szabadelvüpárt elnöke tolmácsolta a jászberényiek üdvözletét. Apponyi hosszan válaszolt.

A kassai Rákóczi-ünnepség.

Rákóczi fővárosába 200 év után ismét beköltözött a nagy fejedelem lelke. Ott lobog ezrek lelkes emlékezésében, s szinte megelevenülnek a régi kuruez idők szabadságfakasztó napjai, szemléigetve a régi dicsőségről beszélő emlékeket.

A kassai kiállitás és Rákóczi-ünnepély méltó emlékezése a magyar nemzetnek a szabadság nagy hőseire.

A kassai ünnepről szóló tudósitásunk a következő:

Kassa, jul. 26. Programm szerint az ünnep reggeli kilencz órakor kezdődött. Sötét, komor felleg borította az eget, olykor permetezett is, de az idő még sem rontotta meg az ünnepségek. Kassa szivében, a Főuton, a dóm a történeti szerepet játszó Orbán-torony környékén már hét óra tájban nagy volt a mozgás. Kocsik robogtak a bakon diszbe öltözött huszárral az illusztris vendégekért. Kilencz óra előtt a törvényhozás, a kormány, az Akadémia, az irodalmi társaságok, a két egyetem s müegyetem, a szomszédos törvényhatóságok küldöttei a kassai városházban gyülekeztek, hogy innan tes ületileg induljanak az istenházába. Három templomban egyidőben adtak hálát Istennek Rákóczi Ferenczért.

A templomban.

Magyarország legszebb, egyetlen tiszta gótikus templomában, a dómban *Kozora* Endre, apát-plébános celebrálta a szentmisét fényes segédlettel. A kormány képviseletében Zsilinszky Mihály államtitkár, Kassa szabad királyi város törvényhatósága, az Akadémia, a Nemzeti Muzeum, az irodalmi társulatok, az egyetemek küldöttei vettek részt. A képviselőház küldöttei: *Apponyi* Albert gróf, *Beöthy* Akos, Kassa város képviselője, *Kubik* Béla, *Pap* Zoltán, *Futnoki* Mór, *Lengyel* Zoltán, *Fülöp* Béla képviselők, Abauj-Tornamegye tisztikara *Péchy* Zsigmond főispán vezetésével a premontrei kanonok-rend templomába mentek istentiszteletre, a hol a szentmisét Takács Menyhért nagyprépost celebrálta. Ugyszintén a ref. templomban is volt istentisztelet Rákóczi emlékére.

A templomokból a városházára gyülekezett az ünneplő közönség, melynek termet óriási közönség töltötte meg. Falrengető, szünni nem akaró éljenzés támadt a tömött sorokban, a melyben a férfiak komor, fekete falánxát lenge, világos köntösbe öltözött nők mérsékelték, a mint az ajtóban föltünt *Apponyi* Albert gróf szálas alakja. Az éljenzésből kijutott minden képviselőnek, a legtöbb Beöthy Akosnak. Az ünnepi közgyülést *Péchy* főispán nyitotta meg, jellemezvén a nap historiai fontosságát. Rákóczit, a szabadsághőst, a kit az istenadta nép, a rög gyermekei térden állva, imára kulcsolt kézzel fogadtak, dicsőitette a megnyitó. Zárószavaiban, miután megemlékezett Szent István koronájának mai hordozójáról, szeretett királyunkról, fölkérte Kassa-város főjegyzőjét, *Kozora* Vinczét, hogy mondja el emlékbeszédét Rákóczi Ferenczről. Formás, szárnyaló, magvas jellemzés volt a magyar história ujabb epokájáról, Rákéczi koráról és individuásáról Kassa város főjegyzőjének emlékbeszéde. Helyenkint leirhatatlannl lobogó lelkesedést keltett, a midőn Rákóczi ideáljairól beszélt. Megemlékezett a politikus, a katona, a lovag Rákócziról s végül a mártirról, a ki bukásakor már csak azzal szolgálhatott nemzetének, ha önkéntes számüzetésbe megy s Magyarország határain kivül továbbra is reprezentálja a megtiprott, a bilincsbe vert magyar szabadságot. *Kozora* emlékbeszéde után az állandó választmány javaslatát terjesztette elő ugyancsak *Kozora* főjegyző, a mely szó szerint igy hangzik:

A közgyülésen jelenlévők sziveikben méltó kegyelettel emlékeztek meg azokról a soha el nem muló és eléggé nem ünnepelhető érdemekről, a melyekkel II. Rákóczi Ferencz országunknak és alkotmányunknak integritását és nemzetünknek jogait az ő fejedelmi vezérlete alatt vivott fegyveres nemzeti küzdelemnek árán visszaállitotta és biztositotta, hogy ugyanő Mózes módjára vezette az ő szabadsárharczának Verestengerén át a nemzetet a kétszáz év óta veszendőben volt Kanaánjába, hogy mesés kincseit, királyi vagyonát és mindazt, a mit szeretett és becsült, valódi fejedelmi nagylelküséggel hozta áldozatul a haza nagyságának, a nemzet szabadságának oltárára; hogy az ő történelmi alakja a haza és szabadságszeretetnek valóban szeplő eleu szemléye, az ő nagyságának és dicsőségének emléke pedig ama szent érzelmeknek mindvégig el nem apadható kuforrása marad. Mindezeknél fogva a közgyülés elhatározta, hogy megujitván e tárgyban az 1894. évi május 29-én megtartott közgyülésnek határozatát, megokolt föliratot intéz a képviselőházhoz a végből, hogy az intézkedjék megfelelő módon arra nézve, hogy II. Rákóczi Ferencznek, a számkivetett legnagyobb hontalannak, történetünk legeszményibb fejedelmi alakjának drága és szent hamvai országos költségen a hazába visszaszállittassanak és városunkban, a mely egykor legelőkelőbb székhelye volt és a hol atyjának, I. Rákóczi Ferencznek és nagyanyjának, Báthory Zsófiának maradványai nyugosznak, elhelyeztessenek.

Az elnöklő főispán inditványára az ünnepi közgyülés *Thaly* Kálmánt, Rákóczi Ferencz és kora históriusát és *Zichy* Jenő grófot, a ki a

---

letén a sz. Damazus-udvarra jutunk. Koczkakövekkel kirakott, teljesen üres, nagy udvar. Hajdan tündéri látvány lehetett, mikor körös-körül az emeletek loggiái különféle müvészek, — többek között Rafael — ecsetjétől tarkitva gyönyörködtették a szemlélőt, ma azonban már, hogy e folyosók remekeit eső és napsugár el ne pusztitsa, a loggiákat hatalmas ablakok óvják, mintha az egész egy óriás üvegház volna.

Az udvar közepetéjén jobbra egy nagy ajtó nyilik. Az odaállitott őrsé.ből látni, hogy ez a sötétes, de méltóságteljes lépcsőház — *a sala regia* — a Szentatya lakosztályába vezet. Minden kanyarulatnál egy alabárdos sweiczi testőrrel találkozunk, mig végre eljutunk a *sala Clementinába*, a tertőrségnek VIII. Kelemen által remekül diszitett, márványtól csillogó nagy termébe.

Innét jobbra egy nagy előszobába érünk, hol nehány, vörös virágos damaszlba öltözött, harisnyás, borotvált képü szolga vár az érkezőkre. Ugyanitt egy fekete szalonba öltözött udvarias komornyik kéri a permessónkat. Ha ez nincs valakinél, lehetetlen elkerülnie, hogy ez alkalomra vissza ne utasitsák. A permesso felmutatására pedig megnyilik a várótem ajtaja s akkor már minden rendben van.

Vagy huszonöten lehettek itt idegenek, közöttük papok hárman. Nyolcz órakor először is, ugylátszik, valami követség előkelőségeit kérték föl a belépésre, azután mi papok jöttünk, végül a többi világiak. Mert az elhelyezésben az udvari formaságot pontosan betartják.

Egy kisebb szobán keresztül egy középnagyságu egyszerü kápolna terembe jutottunk. Egyszerü oltára előtt 5—6 sor, hosszu, alacsony zöld posztóval bevont pad. Szerencs s voltam az elsőbe jutni, 2—3 lépésre az oltártól. A padoktól balra az oltár felé forditva, izléses bársony karosszék van a Szentatya számára, előtte asztalformáju térdeplő, aranyozott táblákkal, tetején széles selyem párnával.

Az oltár mellett egy kis ajtón át csakhamar sürgés-forgás támadt; hiaszin ruhába öltözött karinges udvari papok és vörös ruhás szolgák rendezkedése mutatta, hogy mindjárt itt lesz a pápa. A nemesi gárda nehány tagja is helyet foglalt már a térdeplő mögött. A siri csendben mindnyájunk szemei a kis ajtón függtek. Letérdeltünk.

Végre a kis ajtóban feltünt a csodálatraméltó aggastyán. Mélyen meggörbülve, komoly tekintetét földre szegezve lépett be. Mikor 2—3 gyors lépést tett már előre, akkor megállt, fejét felemelte, éles szemeit széjjelhordta rajtunk s áldásra nyujtotta ki bágyadt jobbját.

Egy beteg embert vélnénk magunk előtt állani, vagy még inkább egy koporsóból fölébredt halottat. Csak mikor a fehér, pergamenszerü szintelen arczról a két csillogó szem sugarai ránk lövellnek, akkor látjuk, hogy ez a 90 éves aggastyán — él és észreveszszük azonnal, hogy nagy szellemének teljes birtokában van.

Az egész alak különben olyan, hogy méltóbb és alkalmasabb aligha lehet festő ecsetjéhez. Ritkás, de erős és kissé göndör ezüst ősz haja s ezen a fehér selyem capucium mintegy glóriával veszik körül a magas homlokot, mely alatt két élénk szem villog ifju tüzzel, ritka ellentétben a kiaszott bágyadt testtel. Atható tekintete erélyességét finom metszetü ajkainak jóságos vonásai mérséklik. A szellemes arczhoz a magas termet járul, hogy a nagy férfiu előkelősége még lebilincselőbb legyen.

Fehér gyapju talárisa fölött ujjatlan hosszu biborvörös felöltő volt vállaira vetve, mellén kereszt aranylánczon, kezén értékes gyürü, lábain arany himzésü vörös bársony czipő.

Az oltárhoz finom egyházi ruhákat öltött magára. A soha nem látott remek arany himzésü könnyed fehér miseruhát bizonyosan boldognak érezte magát, a ki ajándékozta Krisztus helytartójának.

Miséjén jelen lenni, valóban megható. Nem csak az, hogy a hivő lélek szent megilletődéssel együtt látja maga előtt Krisztust az oltáron, az oltár előtt pedig helytartóját, kire egész nyaját bizta a földkerekségén: hanem áhitatra gerjeszt bennünket s feledhetetlenül vésődik emlékezetünkbe ennek az óriás szellemnek áhitata is. Hangjából olyan alázat érzik ki, mintha abban a tudatban volna, hogy ma miséz utoljára. Lassan s átgondoltan mondja ki a szavakat, de hosszadalmasnak éppen nem mondható. Mozdulatai szabályszerüek s ami valóban feltünő és bámulatos, a 90 éves Szentatya a térdhajtásokat egész a földig végzi.

Misézés után letérdelt az emlitett párnás

Rákóczi-relikvia kiállitás dolgában a legtöbbet, a legönfeláldozóbb módon fáradott s a kit a sikerből az oroszlánrész illet: a város diszpolgáraivá választa. Egyhangulag, roppant lelkesedéssel választották Kassa város diszpolgáraivá Thaly Kálmánt és Zichy Jenő grófot. Végül kimondotta a közgyülés, hogy *Kozora* Vincze jeles emlékbeszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatja s nyomtatásban az ország valamennyi törvényhatóságának megküldi.

Az ünnepi közgyülés után a küldöttségek kocsikon, a nagy közönség gyalogszerrel vonult a kiállitás területére, a kassai Nemzeti Muzeum mögött fekvő községi iskolában rendezett Rákóczi-kiállitás megnyitására. A közönség egy része a zárt területen kivül álló tribünökön helyezkedett el. Az iskola előtt a megnyitás aktusának szintereül sátrat állitottak fenyőgalyakból. A sátor menyezete piros és sötétkék szövet, a Rákóczi-ház szinei. A menetet a kiállitás területéri idősb ***Deil*** Jenő, ügyvezető alelnök, ***Mihálik*** József, a kassai muzeum igazgatója s a kiállitás rendezője, ifjabb ***Deil*** Jenő jegyző fogadták. A küldöttségek, a sajtó munkásai a sátor alatt helyezkedtek el; a hölgyek a sátor előtt elhelyezett székeken. *Takács* Menyhért premontrei nagyprépost, a kiállitás egyik védője, avatta föl a kiállitást nagy hatást keltő beszéddel.

Azután *Münster* Tivadar polgármester mondott Istenhozott-at néhány szóban a vendégeknek s aztán mindenki a kiállitás megnézésére tódult. A bejárónál Rákóczi-korabeli ágyuk állanak lafétákon, József Agost királyi herczeg küldte a kis-tapolcsányi várkastélyból. A lépcsőházban feszület és két Esterházy halotti czimerei állanak. Az első emeleti folyosón képek, lobogók. Hat egymásba nyiló teremben harmadfélezernél több tárgy olyan rendben, mely az áttekintést könnyüvé teszi.

Apponyi pohárköszöntője.

Az ünneplők délután félkettőkor áldomásra gyültek össze a Schalkház-fogadóban. Félezren lehettek az áldomást ülők. A karzatot hölgyek szállották meg. Az első áldomást Takács Menyhért prépost, a kiállitás diszelnöke mondta a királyra, utána Münster Tivadar polgármester éltette Zsilinszky Mihály államtitkárt, a kormány képviselőjét, Kozora Vincze főjegyző a képviselőházra s Apponyi gróf képviselőházi elnökre köszöntött. Apponyi a következő, hazafiságtól duzzadó frenetikus hatást keltő áldomást mondotta:

Kassa szab. kir. városa nevében üdvözölte a képviselőházi küldöttséget és személyemben a képviselőházat az előttem szóló főjegyző ur. Midőn a nemzet valamely töredéke, a képviselőházhoz, tehát az egész nemzethez szól, akkor a képviselőház mindig nagy fontosságot tulajdonit annak, a mit a nemzet bármely részétől hall és az a legkomolyabban fontolóra veszi, hogy a maga részéről arra mit válaszoljon. Most nekem jutott ez a nagy felelősséggel járó feladat, hogy a képviselőháznak, tehát az egész nemzetnek nevében válaszoljon azokra a szavakra, melyeket a nemzet e becses tagja, Kassa városa hozzánk intézett. Megkisérlem mégis e föladatot megoldani, még pedig ugy, hogy egyszerüen, szivem sugallatát követve beszéljek. Ez által remélem leginkább eltalálni azt, a mit az egész nemzet mondana, ha tényleg beszélhetne. Mert nem képzelhetem, hogy én ne azt érezzem ebben a pillanatban, a mit a nemzet érez; mert el nem képzelhetem, hogy bármiről, bármilyen mélyre ható ellentétesek legyenek gyakran véleményeink, a magyar szív dobbanása más legyen az egyiknél, más a másiknál. En ugy érzem, hogy midőn a nemzeti képviselet küldöttsége II. Rákóczi Ferencz korszaka emlékének szentelte ezen magasztos ünnepre eljött, nemcsak ünnepelni jött, hanem egyszersmind vezekelni is. Vezekelni azért a sérelemért, melyet egy korábbi törvényhozás Rákóczi Ferencz szent emlékén ejtett és mintegy törvényszerü, hogy az a képviselet, a mely a nemzet tömegeiből kapta megbizását, azoktól a tömegektől, melyeket annak idején Rákóczi Ferencz fölszabaditó kiáltványa harczra szólitott, mondom, hogy a népképviseleti alapra fektetett országgyülés tegye jóvá azt, a mit a rendi országgyülés vétett a legnagyobbszerü nemzeti hős, a tömegek választottja ellen. S ezért inkább Kassa városának mai közgyülésén hozott határozatára válaszolok, mint azokra a szép üdvözlő szavakra, melyeket azimént hallottunk. Ez a határozati javaslat jelöli ki az utat, a melyen a Rákóczi ellen elkövetett nagy sérelemnek jóvátétele felé haladni kell. Es mostani megjelenésünk az első lépés a népképviselet kiépitő munkájának hivatásos teljesitésére. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.) Ime ezt sugja nekem a magyar szív; ez felel meg bizonyára az egész nemzet érzelmeinek, mert ismétlem, ne adja Isten, hogy valaha ellentét legyen magyar szív és magyar szív dobbanása között. És midőn az összes magyar szivek összhangját hangsulyozom, hogyne foglalnám ebbe bele a legelső magyar embernek, a királynak is érzelmi világát, hogy ne gondolnék arra az összhangra, a melyet a korona és a nemzet közt ápolnunk és mindig tökéletessebbé tennünk kell: tökéletesebbé pedig a nemzeti érzelem teljességének alapján. Ezen czélért kell munkálkodnunk mindnyájunknak határozottsággal, mérséklettel, de lankadatlan gondoskodással és ha mai ünnepünk a munkának egy hatalmas impulzust ád és ennek sorsát előbbre viszi, akkor ugy fogunk ra gondolni, nem mint valami mulékony és értéktelen tüntetésre, hanem mint egy szebb jövő kiinduló pontjára, melynek méltó szülőhelye ez a nemes város. Kassa szabad királyi város fölvirágzására, dicső és fényes jövőjére emelem poharamat. (Hosszantartó, meg-megujuló zajos tetszés, éljenzés és taps.)

Zsilinszky államtitkár Kassa városáért, idősb Deil Jenő iparkamarai titkár az uj diszpolgárságért: Thalyért és Zichy Jenőért ivott. Zichy Jenő szép köszönetet mondott a diszpolgársággal való kitüntetésért Thaly s a maga nevében. Révész Kálmán ref. esperes az Akadémiát, az egyetemet s a megjelent tudományos társaságok képviselőit éltette, a mire Zsilinszky Mihály válaszolt, mint az Akadémia küldötteinek vezetője. Kassa város képviselője, Bothy Akos is gyönyörü hazafias beszédet mondott.

Az áldomásivás benyult a késő délutáni órákba. A vendégek egyrésze elutazott a délutáni vonatokkal, sokan azonban itt maradtak, hogy a kiállitást alaposabban szemügyre vehessék. A kassai nemzeti szinház ma este megismételte a tegnap este tartott diszelőadást.

---

asztalka mellé s térden állva, fejét mintegy fáradtan a párnára hajtva s közben hangosan sóhajtozva, nyomban végig hallgatott — szokása szerint — még egy szentmisét, melyet egyik udvari papja szolgált. Nem tudom, nem voltak-e közöttünk többen, akiknek vajmi nehezükre esett a pápa példáját követni s végig térdelni még egy fél órát.

Azután felkelt, stólát vett nyakába s az oltár lépcsőjére tett karosszékben foglalt helyet. Misézés közben is iparkodott kiegyenesedni; de ez csak akkor sikerült neki egészen, ha ledült.

Tehát még sem merült ki. Még ahoz is van ereje, hogy mindegyikünket maga elé bocsássa hódolatra. Jobbján egy előkelőbb udvari pap áll lila diszruhában s permessónk szerint bemutat a Szentatyának. A pap mellett egy világi ur pápai lovagrendi diszben, akinek permessónkat átnyujtjuk; a nemesi gárdisták pedig udvariasan fékezik lelkesedésünket, mely bizony tolakodásra is késztetne.

Előttem egy mexikói házaspár térdelt a Szentatya előtt. Az urnő könnyekig meghatva, nem tudott szólani, bármily nyájas mosolylyal intézett is hozzá a komoly pápa néhány szót.

Magam is, a kinek különben módjában áll hires férfiakat közelről látni s fényes czeremóniákban részt venni, bizon elfogult szivvel térdelem oda s megvallom, nem tudtam nyugodtan kihasználni ezeket a drága pillanatokat. Egyszer csak azon vettem magamat észre, hogy kezemet kezei közö t tartja.

— Mikor jön a kalocsai érsek Rómába?

— Pár hét mulva, Szentséged — feleltem latinul.

— Igen, hallottam tegnapelőtt, hogy készül eljönni.

Hallotta pedig — mint értesültem — egyik bizalmas praelatusánál hagyott névjegyemre irt soraimból.

A Szentatya hosszu hangsulyozott kiejtéséből az olasz szót megérteni csak hagyján, de olasz tudományom sok al parányibb volt, semhogy olaszul mertem vagy tudtam volna válaszolni s az olasz szó hallatára meglepetésem de meg meghatottságig menő tiszteletem is sokkal hatványozottabb, semhogy alkalmatlankodni mertem volna annak kijelentésével, hogy nem tudok olaszul s kérni, hogy latinul szóljon hozzám.

— Bene, bene, — mondotta még kegyesen a Szentatya s én megcsókolván kezét, azután lábát, helyet adtam a következő idegennek s dobogó szivvel mentem ki a teremből.

Miért is olyan a boldogság a földön, hogy nem lehet itt marasztalni? Mire csillapult kedélylyel tudnók élvezni, a mi után epekedtünk, addigra már kisiklik kezeinkből. Nincs itt tulajdonkép jelen. Itt minden a jövőé s a következő pillanatban már a multé. Csak a jövő várása éltet minket s a boldog multra való visszaemlékezést éldeljük. De hát ez is elegendő.

Ilyen boldog perczek azok is, melyekben tiszteletreméltó Szentatyánkat láthattuk. Fáradt lelkünk rája visszaemlékezve mindenkor édes pihenőre talál.

XIII. Leo végrendelete.

Az oroszlán pápa, kinek lelke világosság volt az égből, ott pihen már a kőszarkofágban s az erős nagy szellem, mely 25 éven át dicsőségre kormányozta az egyházat, pihenőre tért az ő Urához.

Utolsó földi intézkedését a bibornokok tegnapi ülésén, melyen 40 bibornok volt jelen felolvasták.

A végrendelet igy szól:

A midőn a földi pályafutásunk vége felé közeledünk, e saját kezünkkel irott végső rendelkezésünkben utolsó akaratunkat fejezzük ki. mindenekelőtt az örök jóságu és irgalmas Istenhez alázatosan könyörgünk, bocsássa meg életünk tévedéseit és engedje meg kegyelmében lelkünk üdvözülését. Ezt reméljük Jezus Krisztus, a mi Megváltó Urunk érdeméért hisszük, a kinek szentséges szivében mint az emberiség üdvének forrásában bizunk. Esedezzünk a Szent Szüz Anyához, imádkozzék értettünk, valamint azokhoz a szentekhez, kiket életünk folyamán védőinkként tiszteltünk. A midőn családi vagyonunkról rendelkezünk, örökösünkké Pecci Lajos grófot nevezzük ki. Vagyonunkból levonatnak azok az összegek, a melyeket másik öcsénknek, Rikárd grófnak házasságkötésekor adtunk: valamint azok a Karpinetóban levő birtokok, melyek 1900. február 8-án kelt kéziratunkban levő nyilatkozathoz képest a szentszékéi. E végrendeletben nem intézkedtünk öcsénk, Kamilló és hugaink Anna és Mária, valamint fivérünk Keresztelő János fiáról és leányairól. Róluk még életünkben, házasságuk alkalmával gondoskodtunk megfelelő módon. Ezennel kijelentjük, hogy családunk egyik tagja sem tarthat igényt

olyasmire, ami ez okmányban megemlitve nincs, mert minden bármi néven nevezendő vagyonunk főpapságunk idejében került birtokunkba, miért is a szentszék korlátolhatatlan tulajdonát alkotja és azt akarjuk, hogy mindenesetre alkossa is. Ez intézkedéseink pontos végrehajtását Rampolla, Mozelli és Cretonni bibornokokra bizzuk. Kijelentjük, hogy ez utolsó akaratunk. Róma, Vatikán, 1900. évi julius hó 8-án. Pecci Joakim, Leo P. P, XIII.

UJDONSAGOK.

—

Nagyvárad-Püspökfürdő-Félixfürdő.

	Személyvonat						
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—.—	—.—	4.44	—.—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velencze »	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó »	8.02	10.14	—.—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő »	8.07	10.19	—.—	2.44	5.14	7.14	9.30
Félixfürdő »	8.24	10.37	—.—	2.58	5.31	7.18	9.54

Félixfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat						
Félixfürdő ind.	8.30	10.42	—.—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó »	8.37	10.49	—.—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—.	3.11	5.51	7.31	—.—
V. Velencze »	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—.—	11.27	—.—	—.—	6.18	—.—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

———

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

—

* **Requiem a pápáért.** Nagy gyászpompával tartották meg tegnap Nagyváradon a székesegyházban s a plébánia-templomokban az örökkévalóságba költözött XIII. Leo pápáért a requiemet. A székesegyház hajójában diszes ravatal volt felállitva, melyen a pápai hármas korona, kehely, misekönyv, püspöki ornátus, pásztorbot, püspöksüveg voltak elhelyezve. A gyász-szentmisét ***Vinkler*** József kápt. helynök végezte nagy segédlettel. A közönség soraiban ott voltak: ***Szmrecsányi*** József, ***Toszt*** Gyula, dr. ***Beöthy*** László, ***Medvigy*** Mihály, Keszthelyi Zoltán, Bordás Ferencz, Sal Ferencz, dr. Molnár Imre, Novotny Alfonz, Dús László, Bozóky Béla, Géczy Lajos, Peiser Károly, Papp Imre, Stark Gyula, Frankó Endre, Reinle Gyula, Hoványi Géza, dr. Imrik Gusztáv, Lakos Lajos, dr. Tóth Márton, Székely Sándor. A hadsereg képviseletében ***Steinsberg*** altábornagy, ***Lausch*** alezredes, ***Mayor*** Miklós hadapródiskolai parancsnok, ***Papp*** Oszkár honvédtörzsorvos s számos tiszt. — A Szent László-templomban ***Andrássy*** Péter katonalelkész tartotta a gyászszentmisét segédlettel. ***Germán*** Károly temetkezési vállalata diszes katafalkot állitott fel, melyet ***Jellinek*** kertész virágokkal ékitett. A requiemen megjelentek a Vilmos-huszárok és a honvédhuszárok tisztikara, a Vilmos-huszárezred legénységének katholikus vallásu része. — Ugyszintén a premontreiek templomában s a v.-velenczei plébániatemplomban is voltak gyászmisék.

* **Ujabb omlás a** várságnál. Szombat este 7 óra tájt a Kolozsvári-utcza 35. sz. háznak a várságncz felé néző része, mely két szoba és egy konyhából áll, az alapját képező földréteggel együtt a várságnczba omlott. Az egészk épületből a bennlakókat kiköltöztette a rendőrség, egyidejüleg pedig megkereste a város főmérnökét, hogy a sánczárok mentén épült összes házakat s azok alapzatait lehető legbehatóbban vizsgálja meg és a szükséghez képest foganatositandó közbiztonsági intézkedésekre nézve tegyen sürgős javaslatot.

* **Az italmérések engedélyezése.** Egyszerre egész csapat italmérési engedély van függőben Nagyváradon, azért, mert az illető helyiségek a meghatározott távolságon belül fekűsznek valamely középülethez. A belügyminiszter leiratot intézett a városhoz, amelyben elrendeli, hogy az italméréseknek a középületektől való távolságára vonatkozó szabályrendeletet alkosson. Nagyvárad városának már meg van erre a szabályzata. A vendéglő, kávéház és italmérési helyiségekről alkotott szabályzat 25. §-a szerint középületektől 100 méteren belül italmérés nem engedélyezhető. Kivételt csak a város törvényhatósága tehet.

* **Tüz.** Vasárnap éjszaka fél 3 órakor tüz ütött ki Váradvelenczén. ***Koszta*** János jómódu gazda istállója gyult ki a Nagyszőlős-utcza 86. sz. alatt. A tüz gyorsan harapódzott s csakhamar a lakóház tetőzetére is átcsapott. Mire a velenczei tüzoltó különitmény megérkezett, már kevés tenni valója volt, de mégis sikerült a lakóház tetőzetét javarészben megmenteni. A kár mintegy 300 koronára tehető.

* **Athelyezések a nagyváradi** pénzügyigazgatóságnál. Mint halljuk, a nagyváradi kir. pénzügyigazgatóság személyzetében több változás lesz. Ezen értesülés szerint a pénzügyigazgatóság egyik kiváló és közszeretetben álló főtisztviselőjét ***Kaáli Nagy*** Endre titkárt már elhelyezték Nagyváradról.

* **Anna ünnepély a Félix-fürdőben.** Az Anna-ünnepély kitünően sikerült vasárnap a Félix-fürdőben. 3—4 ezer ember vett részt a kedélyes ünnepélyen. A vonatok zsufolva szállitották ki a közönséget. A jelen voltak sokat mulattak a különféle látványosságokon. ***Kernács*** János kitünő konyhája és italai dicséretet arattak.

* **A bihardiószegi Rákóczi-ünnep.** A kuruczok nagy urának, hatalmas fejedelmének dicsőséges emléke végig szárnyal a Kárpátok ölében, s országszerte a hazafias kegyelet, a hősökre való emlékezés tettre készül. Hozzuk haza a 200 éve idegenben porló drága hamvakat, a magyar hazaszeretet, a magyar szabadság termékeny csiráit. Ez óhajtás országszerte visszhangra talált s egymásután hazafias Rákóczy-ünnepeket ülnek a magyar lakta vidékeken s ez ünnepségek jövedelméből fillérenként gyül . . . gyül a hatalmas összeg a nagy fejedelem diadal utjára. Vasárnap Bihardiószeg közönsége is ünnepet ült a dicsőséges kuruczok 200 éves emlékezetére. A nagy sikerü ünnepélyt a Sas vendéglő nagytermében tartották meg, melyen ***Molnár*** Akos orsz. képviselő is jelen volt s a vidék egész intelligenciája, a környékbeli faluk népe ezrével gyült össze a nagy ***Rákóczit*** ünnepelni. Az erkölcsi sikeren kivül tetemes anyagi hasznot is hozott az emlékezés ünnepe s szép összeggel járulhatnak a bihardiószegiek a nagy fejedelem diadalutjának költségeihez.

* **Utczai botrány.** Vasárnap délután ***Lukács*** Béla érolaszi-i illetőségü kőmüves segéd ***Kis*** Bálint elbocsátott városi tüzoltóval a Bémer-téri Berger-féle pálinkamérésben italozott s azután a Varju-utcza 142. sz. a. lakására tért s ott a vele vadházasságban élő ***Vad*** Ráchelt összeverte. Lukács az asszony segitésére sietö rendőrökkel szintén összetüzött, nagy utczai botrányt okozott és mert a hatósági közegeket tettleg bántalmazta s a hatóság vezetőit, sőt magát a királyt is a legotrombább szidalmakkal illette, lezáratott. Lukácsot holnap átadják a király ügyészségnek. Felbujtogatója, Kis Bálint ellen büntügyi eljárást tett folyamatba a rendőrség.

* **Beszüntetett épitkezés.** Egy nagyszabásu épitkezést szüntetett be tegnap a hatóság, mert nem volt meg részére az épitkezési engedély. Ifj. Guttmann József a Bémer-téri Knapp-ház helyére nagyszabásu palotát épittet. A munkálatokat már két héttel ezelőtt megkezdték, daczára, hogy az épitkezési engedélyt a városi tanács nem adta meg. Ifj. Guttmann adott ugyan be engedély iránti kérvényt a tanácshoz, de az engedély nem lett kiadva, mert az épitő nem volt hajlandó a városnak azt a 70 □ méter területet ingyen átengedni, mi a hátrább épitéssel szabaddá lett s a mit az előbbi tulajdonosok ingyen biztositottak a városnak. Az uj palota földszintjén kávéház lesz s a kávéház előtt kioszk. Az város az elfoglalandó helyért csekély 100 korona évi bért követelt, mit azonban Guttmann nem akart megadni. A városi tanács tehát nem engedélyezte az épitkezést. Guttmann ennek daczára mégis megkezdette azt, az előre elkészitett terve szerint. ***Kőszeghy*** József városi főmérnök tegnap kinn járt a helyszinen s tudomást szerezve arról, hogy az épitkezés engedély nélkül folyik, felkérte ***Gerő*** Armin rendőrfőkapitányt, hogy Guttmann ellen a kihágási eljárást inditsa meg. Kőszeghy főmérnök pedig saját felelősségére betiltotta az épitkezési munkálatokat a városi rendszabály ide vonatkozó 10. §-a értelmében.

* **Napszámosok ujabb sztrájkja.** A Bémer-téri Guttmann-ház épitésénél a napszámosok tegnap délután sztrájkba léptek. Ebbeli szándékukat közölték a vállalkozóval azon kérelemmel, hogy ***Guttmann*** József is adja meg azt a bért, a mit a többi vállalkozók. Miután Guttmann erre nem volt hajlandó, a napszámosok, összesen 50 férfi és 30 nő déiben sztrájkba léptek és délután 2 órakor kivonultak a Rhédey-kertbe.

* **A pápa az evésről.** XIII. Leo többnyire csak vallásos dolgokat kezelt a hexameterein, azonban fölfedezték egy olyan versét, a melyben az evésről, nevezetesen a falánkságról és egynémely ételekről mondott kritikát, jó tanácsokkal vegyest. A vers költői levél alakjában van irva, amelynek bekezdését itt adjuk eredetiben:

PARCO AC TENVI VICTV CONTENTUS
INGLVVIEM FVGE
AD FABRICIVM RVFVM
EPISIOLA

Quo victu immunem morbis, et robore vitam
Ducere florentem possis, sermone diserto
Sedulus Hippocratis cultur rigidusque satelles
Haec nuper praecepta bonus tradebat Ofellus;
Multa et de tristi ingluvie gravis ore locutus.
Munditiae imprimis studeas . . .

Magyarul:

Elégedjél meg egyszerü és mértékletes táplálékkal és kerüld a falánkságot. Levél Fabricius Rufushoz.

Ez a czim. A vers rövid forditásban igy hangzik:

Milyen táplálóktól lesz az életed minden bajtól ment és erőben virágzó? Ez a bölcs téma, amelyről Hippokrates szorgalmas tanitványa és e téren a gyakorlatban is kiváló szaktekintély: Ofellus igy beszél.

Ofellus szájával azután igy beszél a pápa:

Tiszta ételeket egyél mindenekelőtt. A bor megörvendezteti az ember lelkét, de csak kis mértékben. A legbecsesebb a vizital; könnyü kenyér, csirkehus, marha- és borjuhus erőt adnak a testnek — de semmi módon sem fe-

ledkezzél meg a főzelékről. A tojásételek közül a lágy tojást ajánlja a legmelegebben a pápa. Az asztal kincsei a méz és a gyümölcs, — mondja és ezzel a vegetariánusoknak bizonyára örömet szerzett. A kávéról ugy nyilatkozik: cseppenként szürcsöld föl a feketekávét ajkad hegyével és apránként nyeld le, hogy megörvendeztesd véle gyomrodat. — Ezután áttér Ofellus a falánkság ostorozására és ugyancsak leszidja a haspókokat s a modern gourmandokat. Azon kezdi, hogy leirja a lucullusi módon földiszitett asztalt, azután az étekrendet adja részletesen. Elmondja, hogyan tömik meg gyomrukat a lakmározók, akik elállatiasodva dülöngélnek az ebéd végén, mint matrózok a viharhányta hajón. Görcsöket kapnak, tagjaik remegnek, arczuk elsápad — szóval a pápa ugyancsak erős szinekkel tud festeni. A versét igy fejezi be: a meggyötört test ott áll a maga nyomoruságában. És a falánkság kiöl belőle még a halhatatlan lelket is, az Isten szellemének e magasztos szikráját . . . Leo pápa ez episztolája annál is érdekesebb, mert ő tudvalevőleg a legegyszerübb módon étkezett s orvosai is ennek tulajddoitották magas korát s nagy energiáját.

* **Rákóczi-kiállitás Kassán.** A m. kir. államvasutak városi menetjegyirodájában (Főutcza 5/291.) f. év julius hó 25—30, augusztus 5—10, 13—18, 19—24 és szeptember hó 5—10, 16—21-ikén *hat napi érvényességgel biró* menetértii jegyek adatnak ki *Nagyváradról—Kassára* circa 33%-nyi dijmérséklléssel, vagyis az utas bármely gyors-, személy-, vagy vegyesvonattal az I. osztályban másod osztályu jegygyel, a II. osztályban harmad osztályu jegygyel, a III. osztályban másodosztályu féláru jegygyel utazhatik. Egyuttal kiszolgáltatnak igen mérsékelt áru I. és II-od osztályu szálloda és étkezési szelvényeket is.

* **Betörés a kapuczinusok zárdájába.** Vasárnap este 8 órakor, midőn a rend tagjai vacsorára gyültek össze, egy vakmerő tolvaj a kőkeritésen bemászva, behatolt a zárda udvarába. Miután mindent jól megfigyelt s elég biztonságban érezte magát, egy ablak betörése után behatolt a rendfőnök *Klédorfer* Lambert dolgozó szobájába és az irószasztal fiókjának felfeszitése után kivett onnan 1 darab 100 koronást, 40 korona értékü nikkel pénzt és egy óraláncot, aztán kereket oldott. A házfőnök, mikor a lopást észrevette, panaszt tett a rendőrségnél, mire az nyomozni kezdett. *Kelemen* András tizedes csakhamar el is fogta a betörőt *Szabó* András személyében, ki még három héttel ezelőtt a kapuczinus-rend szolgája volt. Megmotozás alkalmával csak 55 korona 82 fillér készpénzt s az óraláncot találták meg nála. Kihallgatás után az ügyészség börtönébe kisérték.

* **Elhunyt ügyvéd.** A nagyváradi ügyvédi karnak gyásza van; egyik érdemes régi tagja: *Erdélyi* József vasárnap este elhunyt. Halálát kiterjedt nagy család és rokonság gyászolja. Temetése ma, kedden délután fél 4 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Alulirott gyászoló család, többi rokonok nevében is fajdalomtelt kebellel tudatja a legjobb férj, atya, após illetve nagyatyának *Erdélyi* József köz- és váltó-ügyvédnek áldásos és munkás élete 62-ik és boldog házassága 29-ik évében rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, folyó évi julius hó 26-án, esteli 8 órakor bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó évi julius hó 28 án d. u. 3 és fél órakor fognak a görög katholikus szertartás szerint Szent János-utczai 317/14. sz. alatti házától a nagyvárad-olaszi-i közsirkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat folyó évi julius hó 29-ik napján d. e. 8 órakor fog a várad-olaszi-i gör. kath. egyházban az egek Urának bemutattatni. Mely végtisztességre az elhunytnak rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1903. évi julius hó 26-án. Legyen könnyü porai felett a föld s találjon enyhet és megnyugvást az örök létben! Ozv. Erdélyi Józsefné szül. Gitye Karolina neje. Erdélyi Mária férj. dr. Máthé Györgyné, Erdélyi Agoston, Erdélyi Kornélia, Erdélyi Szever, Erdélyi József gyermekei. Dr. Máthé György veje. Máthé Mezike, Máthé Kornélia, Máthé Ilonka unokái.

*

A temetésre vonatkozólag az ügyvédi kamara a következő meghivást bocsátotta ki:

Néhai kartársunk *Erdélyi* József temetése folyó hó 28-án délután fél 4 órakor fog megtörténni a Szent János utczai halottas háztól. Tisztelettel felkérem az ügyvédi kamara t. tagjait szíveskedjenek 28-án délután háromnegyed 3 óráig az ügyvédi kamara helyiségében megjelenni, honnan testületileg fogunk a halottas házhoz felvonulni.

Nagyvárad, 1903 julius 27.

Hlatky Endre,
a nagyváradi ügyvédi kamara elnöke.

* **Interurban telefon Ujfaluban.** A megyei távbeszélő ujfalui előfizetői több érdeklődő részvételével értekezletet tartottak Ujfaluban, melyen egyértelmüleg kimondták, hogy az interurban (városközi) távbeszélő hálózatba Ujfalu bekapcsolását kérelmezik. Ujfalu kereskedelmét és iparát elég fejlettnek tartják arra, hogy ezen távbeszélő hálózatba ezen község is bekapcsoltassék. Az értekezlet egy nagy küldöttséget bizott meg azzal, hogy a kérelmet a nagyváradi postaigazgatóságnál szóval is adja elő.

* **Villamos vasut Nagyvárad és Debreczen között.** Kisbaári Kiss Ferencz már évekkel ezelőtt előmunkálati engedélyt nyert egy helyi érdekü villamos vasutra, a mely Nagyvárad és Debreczen között terveztetik. A kereskedelmi miniszter az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbitotta.

* **A német császárság vége.** A babonás emberek számára megdöbbentő jövendőlést tettek közzé Berlinben. Ezt a jövendőlést egy vén czigány asszony eszelte ki IV. Frigyes Vilmos király uralkodásának idejében, 1849-ben. A jövendőlés következőképpen hangzik.

— Adjuk össze ezt az évszámot s nyerünk 22-őt. Ezt összegezzük az 1840. dátummal s az igy nyert évszám mutatja azt az esztendőt, amikor Németországból császárság lesz: 1871. Ha ezzel a dátummal ugyanazt a számmüveletet végezzük, nyerjük az 1888. évet, amikor majd az első német császár meg fog halni. Ismételjük ezzel a dátummal is a müveletet, nyerjük az 1913. évszámot, amikor majd Németországól köztársaság lesz.

A német szocziálisták most nagy fontossággal tárgyalják ezt a jövendőlést, melynek két első része oly pontossággal beteljesedett és csak azt sajnálják, hogy oly sokáig kell várniok a köztársasággal.

* **Az anarchista bibornok.** A pápajelöltek egyike, Mathieu, angersi bibornok-érsekről kedves anekdotát mesélnek.

Az 1900-iki párisi kiállitást meg akarta tekinteni a bibornok is, de sehogysem tudta magát elhatározni arra, hogy miként láthassa a kiállitást anélkül, hogy ne legyen kitéve örökös zaklatásoknak és megbámultatásoknak. A nagy méltóság olykor igen terhes, néha valósággal kellemetlen, ha tudniillik bibornok az ember s mint ilyen, minden léptekor hódoló üdvözleteket legyen kénytelen fogadni. Az angersi eminenczia végre ugy oldotta meg a talányt, hogy teljesen átöltözött czivilnek s ebben az inkognitóban csakugyan nem is tünt fel senkinek, járhatott, kelhetett, amerre kedve tartotta, senki még csak meg sem fordult utána.

Az első napon gyönyörüen ment minden, de amikor másnap a bibornok ismét kiment a kiállitásra, észrevette, hogy egy ember mindig a nyomában van. Bármerre ment, a kellemetlen ember állandóan hol előtte, hol mögötte járt, tizszer is fürkészőleg a bibornok arczát tanulmányozta. A dolog kezdett bosszantóvá válni s a bibornok, hogy véget vessen az üldöztetésnek, bérkocsiba ült és a szállójába vitette magát. De amint kiszállt a bérkocsiból, majd elhült: egy másik bérkocsin vágtatva jött utána az üldözője és megállitotta a bibornoko a szálló kapujában.

— Bocsánat, uram, szabad a papirjait kérnem?

— A papirjaimat? mi szüksége arra önnek és kicsoda ön? kérdezte a bibornok.

Az üldöző felbillentette a kabátja szárnyát és látni engedte a titkos rendőrök jelvényét.

— A törvény nevében kérem az iratait.

— Nem mutatom meg . . . sajnálom, kötekedett a bibornok.

— Akkor letartóztatom önt!

— De miért?

— Mert ön anarchista. Arczképét megküldték Olaszországból a rendőrségnek.

De már ekkor felfedte az inkognitóját a bibornok, mire a detektiven volt a bámulat sora.

— Ezer bocsánat, Eminence . . . ha sejthettem volna . . . de ilyen polgári ruhában . . . és borotvált arcza valóban hasonlit . . . ugyan kérem bocsásson meg.

— On csak a kötelességét teljesitette — felelte a bibornok mosolyogva és immár nyugodtan mehetett vissza a kiállitásra.

x **Uj üzlet.** Felhivjuk olvasóink figyelmét *Waldmann Mór* üveg-, porczellán- és lámparaktár, valamint *villamos felszerelési vállalatának* lapunk mai számában megjelent hirdetésére. 344

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyváradi Müszaki Villamos Vállalattól* (Nagyváradi takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen dijmentesen* állittatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x Tisztelettel hivjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét **Mezey Dezső** műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

TANUGY.

A községi iskolaszék megalakulása.

Végre tegnap harmadszori összehivásra megalakult a nagyváradi községi iskolaszék.

Bordé Ferencz polgármester-helyettes elnökölt; jelen voltak: özv. Rechtné-Bauer Zsófia, Ritoók Zsigmond, Novotny S. Alfonz, Bozóky Béla, Stark Gyula, Rátkay József, dr. Thury Kálmán, Auspitz Adolf, Váradi Mór, Máthé Lajos, Mártonffy Zoltán, Pakala Tamás, Gencz János, Balogh Károly.

Bordé Ferencz elnök felhivására a jelenvolt választott tagok letették az esküt.

A megalakulás tartamára korelnökül Ritoók Zsigmondot kérték fel, aki inditványozta, hogy az iskolaszék elnökéül ujból *Rimler* Károly polgármester, alelnökéül pedig *Bordé* Ferencz

főjegyző választassék. Elfogadták az indítványt.

Bordé Ferenc kéri, hogy az iskolaszék tagjai a jövőben is teljes tudásukkal szolgálják az iskolák szent ügyét. Kéri, hogy az elnökkel együtt mindent megtesznek a községi iskolák érdekében.

Ezután folytatták a választást, amely egyhangulag ment végbe.

Főgondnokká: *Komlóssy* József gazd. tanácsnok, jegyzőül *Báthy* Endre, algondnokokul: *Máthé* Lajos és *Beczkay* Lajos választattak.

Kimondta még az skolaszék, hogy rendes havi ülését minden hónap utolsó csütörtökön délután tartja.

—

Az iskolák beszámolója.

V. Községi iskoláink.

A nagyváradi községi polgári leányiskola mult iskolaévi munkásságáról özv. *Rechtné-Bauer* Zsófia igazgatónő számol be.

Szüts Izsó rajztanár rövidke czikket közöl a leányiskolai rajzoktatás reformjáról, mely abban nyilvánult meg, hogy a rajztermekbe a mesterkéltség helyett bevitték a természetességet. A leányövedékek ma már a mi életünkben mértani idomokat stb. másolnak, hanem valóban rajzolnak virágot, gyümölcsöt, madarat, szóval mindazt, mit a leányok *szeret* s melyen aztán kedvvel s ambicióval dolgozik, mert kézi munkájában is hasznát látja. Igy aztán valóban el lesz érve a rajzoktatás igazi czélja, a műízlés, a szépérzék ápolása, a megfigyelőképesség felköltése, a munkálkodás megkedveltetése.

Majd megemlékezés történik arról a kedves megható találkozóról, melyet az öt évvel ezelőtt végzett növendékek — kiknek nagyrésze azok a női hivatás legszentebbikét tölti be, — rendeztek május 15-én.

A tanév történetének méltatása, az iskola felügyelő bizottság s tanitótestület tagjainak felsorolása s a végzett tananyag kimutatása után következik a növendékek névsora az érdemjegyekkel együtt.

A statisztikai kimutatásokból kitünik, hogy az intézetbe beiratkozott 201 növendék, kimaradt 14, osztályzatot nem nyert 3.

Az növendékek közt volt

vallásra nézve 18 róm. kath. 2 gör. kath. 1 gör. kel., 69 ev. ref. 5 ág. hv. ev. s 103 izr. nyolczczal több mint a többi felekezetűek együttvéve;

anyanyelvet tekintve mind *magyar*;

illetőség szerint 149 helybeli s 49 vidéki.

A növendékek az egész iskolai év folyamán mulasztottak 13225 órát. Egész tandijmentességben részesült 81 növendék.

A növendékek *magaviselete* jó volt. A 185 vizsgálatot tett tanuló közül 127 nyert dicséretes magaviseleti jegyet.

A *tanulmányi előmenetelt* tekintve is szép eredményt mutat fel az intézet. Általános kitünő osztályzatot nyert 32 növendék. Elbukott szintén 32, de ebből 29 javitóvizsgálatot tehet s igy csak 3 utasittatott osztálysmétlésre.

Az értesitő a szokásos tudnivalók közlésével végződik.

IRODALOM.

—

Suvarov. Egy nemzetnek a története sem szegényebb nagy emberekben, mint a roppant orosz birodalomé. Nagyság csak a szabadság levegőjében fejlik: méltán mondja Brandes, hogy egy mérföldkőnek a római forumon több története van, mint az egész roppant orosz birodalomnak. Suvarov az egyetlen nagy hadvezérük. Finom eszü és nem közönséges müveltségü ember volt. Jól tudott németül, franczául és angolul is értett. Egész eredeti felfogása volt a hadseregről. Tudta, hogy azokkal a vad csapatokkal, a melyeknek vezére volt, nem lehet tudós háborut viselni, azért tömegrohammal, tömeges támadással akart győzni, tekintet nélkül a véráldozatra. Békében ha megszállott egy tartományt, enyhén kormányzott, de a rohammal bevett városokat megsemmisitette; a rémületnek kellett előtte járnia. Katonái szentnek és csodatevőknek tartották, senki sem imádkozott, senki sem böjtölt többet mint ő. Az orosz hadsereg soha senkinek sem engedelmeskedett annyira, mint neki. Szerette magát vadnak mutatni, de előkelő emberek között mint tökéletes államférfiu lépett fel s modorában ügyesen utánozta a finom diplomatát. A legrettenetesebb hadi tettek sem riasztották vissza. Ismeri bevétele roppant tett — mondja Niebuhr — de az ujkori hadi történet legborzasztóbb tánya. Járt a Trebiánál és a Szent-Gotthard n és ennyi hősiség és kegyetlenség után ugy jár, mint az orosz vezérek rendesen, elvesztette a czár kegyé és elhagyatottan halt meg 1800 ban.

Suvarovról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 190. füzete.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki gyuttal a kötet irója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbőrkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

NYILTTÉR.

—

Legelőnyösebb

bevásárlási forrás

szabott árak mellett

Utazó czikkek, batiszt ingek,

könnyü nyári

KALAPOK

uri, női, gyermek és

sport czipőkben.

Folytonos ujdonságok

nyakkendőkben.

LEIPNIK MIHÁLY,

uridivat és diszmüáruházában

Bémer-tér Bazár-bérház.

Telefon 362. 338.

TAVIRATOK.

—

Készülődés a pápaválasztásra.

Róma, julius 23. (Saj. tud. távir.) A pápaválasztógyülés számára szükséges helyiségek rendbehozására való munka következtében Rampolla biboros elhagyta a vatikáni lakását, hogy bevonuljon abba a palotába, mely őt mint a Szent Péter templom legfőbb papját megilleti. A Voce della Verita szerint a pápaválasztógyülésre vonatkozó szabályokat illetőleg az 1878-ból való Vespignani féle tervezetet tartják szem előtt. A pápaválasztó ülés helyiségeinek rendbehozásán 310 munkás dolgozik.

Róma, julius 28. (Saját tud. távir.) A Péter-teplomban ma volt az ötödik gyászistentisztelet az elhunyt pápáért. A misét msgre Constantini szolgaltatta két kanonok segédletével.

Az uj közös pénzügyminiszter.

Bécs, julius 27. Közös pénzügyminiszterré az elhunyt Kállay helyébe Búrrián eddigi osztrák-magyar követet nevezték ki. Az uj minisztert ő Felsége e hó 29-én fogja telesketni. (M. T. I.)

A képviselőházi ülések meghosszabbitása.

Budapest, julius 27. (Saját tud. táv.) A miniszterelnök ismert terveivel szemben, az ülések meghosszabbitására vonatkozólag, az ellenzék a legmesszebbmenő ellenállásra készül.

A bileki katasztrófa a képviselőházban.

Budapest, julius 27. (Saj. tud. táv.) A képviselőház holnapi ülésén a napirend előtt a bileki katonai brutalitás ügyében *Nessi* Pál, *Visontai* Soma, *Kaas* Ivor br. és *Polonyi* Géza fognak interpellálni. *Nessi* Pál beszerezte a vidék katonai térképét s konkrét tényekkel fogja bizonyitani, mily embertelen uton hajszolták a borzasztó melegben a katonákat.

A bileki katonák temetése.

Budapest, julius 27. (Saj. tud. táv.) A bileki hadgyakorlaton meghalt 15 katonát sziklafal mellé ásott közös sirba temették, nagy katonai pompával s a vidék népének megható részvétével. A közös sir lakóinak neveit a sziklafalba vesték s aztán a két helyőrség folytatta utját Trebinje felé.

Véres aratás.

Temesvár, julius 27. (Saj. tud. táv.) Zsebei temesmegyei községben a román és német aratók fellázadtak. A csendőrök kénytelenek voltak fegyverüket használni. A csendőrök tüzelése következtében 4-én meghaltak, 3-an sulyosan megsebesültek.

REGÉNY CSARNOK.

Sorsjáték.

Regény.

Irta: **Stella (Szőke Berta)** 41.

— Bocsánat, mondta udvarias meghajlással, — hogy engedelem nélkül beléptem, de amint a folyosón állok, egy fekete kutya nagyon barátságosan közeledett hozzám, a kabátomból meg is tartott egy darabot emlékül, azért futottam be az első ajtón, mely előttem volt.

Vajdáné letette a kezében levő rongyot, megtörülte kezét s széket tolt elő, sajnálkozását fejezte ki az eset fölött, egyben igazolta magát, a szobában levő rendetlenségért, dehát nagytakaritás van s hozzá is fogott a szétszórt butorok rendezéséhez.

— De engedje meg Nagyságos asszony, hogy bemutassam magam — szólt az idegen közelebb lépve — Láposi vagyok.

— Örülök, foglaljon helyet Uram.

Ez a pár szó meglehetős hidegen, közönyö-

sen hangzott, ugy hogy a vendég kissé kényelmetlenül érezte magát.

— Vajda ur nincs itthon? — kérdé kis idő mulva.

— Ilyenkor irodában van.

A háziasszonyon mindinkább erőt vett türelmetlensége. Nem tudta mit kezdjen az idegennel, mikor ő még annyi mindent szeretne délig elvégezni s most itt kell ülnie a tisztitó portól piszkos kézzel, rendetlen szobában.

— Valami üzleti ügyben tetszik keresni férjemet, — kérdé, miután a rendet félig-meddig helyre állitotta.

— Nem, csupán megismerni óhajtottam Nagyságtokat s mivel hivatalos ügyben éppen itt tartózkodom, nem akartam elmulasztani a kedvező alkalmat.

Vajdáné csodálkozva nézett az idegenre. Egy Káposi nevü ember, akinek hirét sem hallotta, itt jár hivatalos ügyben s megragadja a kedvező alkalmat, hogy őket megismerje. Nem értette a dolgot, egész zavarba jött.

— Nem tévedett On, uram? Vajda Miklósékat akarta megismerni? — kérdezte némi gondolkodás után.

— Természetesen — felelt határozottsággal — Vajda Miklós bankhivatalnok urat és kedves családját óhajtottam megismerni, a fiam annyi szépet beszélt nekem kedves leányukról.

A háziasszony zavara egyre nőtt, nem tudott eligazodni sehogy sem. A pomádétól piros ujjait, majd az előtte üló f rfit nézegette.

— Bocsánat Uram, — mondta kis szünet után, de ki az On fia s honnan ismeri a lányunkat?

A ferfi egy ideig még gyönyörködött az asszony zavarában, aztán mosolyogva szólt:

— Nagyságos asszonyom valószinüleg nem értette jól a nevet, amit bemutatásomkor mondtam. Én Láposi Mihály vagyok Szamos-Bagosról. A fiam Láposi Kálmán, aki kedves leányával olyan élénk levelezést folytat.

— Jézus Mária, de hát miért nem mondta On ezt előbb? No ilyet! Igazán ezerszer bocsánatot kérek az udvariatlan fogadtatásért, de kérem mikor az ember nem tudja, miért akarja egy Káposi nevü ur, kinek soha hirét sem hallotta, megismerni őt és családját — beszélt a nő nyugtalan pillantásokat vetve a szobában levő nem éppen példás rendre, meg saját ruházatára, mely éppen nem volt alkalmas vendégfogadásra.

Láposi jóizüen nevetett, tudta ő már jó idő óta, hanyadán van, de hát várt, kiváncsi volt, mire fejlődik a dolog.

— De hisz ez egészen érthető — jegyezte meg jókedvüen, — ha nagyságod Káposit értett Láposi helyett.

— Igazán szép, hogy nem került el bennünket, csak ezt a fogadtatást, meg ezt a rendetlenséget restellem. No On emlékezni fog erre a látogatásra. Szép Isten hozott-tal üdvözöltük, előbb a kutya, aztán meg én. De ilyet! A férjem volna legalább itthon, vagy a lányom!

— Kedves lánya távol van talán?

— A bátyámhoz ment ki tegnap, egy közeli tanyára búcsúlátogatásra, de ma négy órakor itthon lesz, hisz On még itt marad ma?

— Ma még igen, de reggel tovább utazom.

— Akkor bocsásson meg egy pillanatra — szólt s elhagyta a szobát.

A konyha után látott, hol bizony rosszul álltak a dolgok, a nagy takaritás háttérbe szoritotta a főzést. Ma csak egy tál étellel kellett megelégedniök, de a vendég elémert, hogy nem bocsája el Láposit, azt elhatározta, — még sem adhat ilyen nagyon is szerény ebédet. Mit csináljon ily késön.

— El fog menni a vendéglőbe — mondta a cselédnek hirtelen elhatározással — és csinálltat négy személyre való borjú sültet, a czukrászdából meg hoz krémes, túrós és almás lepényt, az urhoz beszól, hogy siessen haza.

— És leves nem lesz? — kérdé a lány.

— Ha az ur haza jött, ebből a gulyásból jó gulyás levest készitek.

A cseléd elment asszonya parancsát teljesiteni, ő meg gyorsan átöltözött s vendégéhez sietett. Beszélgettek egyről másról, az öreg ur dicsérettel emlékezett meg a szép és értékes könyvtár ról.

(Folyt. köv.)

— — —

KÖZGAZDASAG.

—

A burgonya megbábásodása elleni védekezés. Igen sok esetben tapasztalható lazább talajnemeknél az, hogy a burgonya sok, de apró gumót terem, a minek oka több körülményben keresendő. Oka lehet ezen jelenségnek az erős trágyázás is, amelyet egyes okszerüen kezelt homoki gazdaságok szoktak inkább alkalmazni s mivel a kedvező struktúráju laza és tápanyagokban gazdag talajon a burgonya jól érzi magát, gyors fejlődésnek indul, nagy lombozatot, sok szárat és gumót nevel. Ha az időjárás kedvező, ilyen esetekben a termés óriási lesz, de ha esetleg szárazabb idők következnek be, mivel elegendő nedvességgel a talaj nem rendelkezik, a talajban levő növényi tápanyagok sem jöhetnek oldásba, a burgonya fejlődésében fennakad s gumói aprók maradnak, esetleg megbábásodnak, azaz a még helyesen ki nem fejlett gumók uj gumókat nevelnek, a melyek természetesen a kellő nagyságot és kifejlettséget már el nem érhetik. Tehát ilyen esetekben a bőséges trágyázással éppen az ellenkező hatás érjük el, a gumók aprók maradnak, a mi természetesen csekély átlag termést jelent.

Ezen a bajon azonban korántsem lehet olyan módon segiteni, mint ezt igen sok helyen teszik, hogy a trágyázást egész egyszerüen redukálják, mert akkor ennek is csak emlitett baj, a csekély átlagtermés lesz az eredménye, mivel a homoktalajok rendszerint igen kevés növényi tápanyagot tartalmaznak, — hanem ezen csakis a mütrágyaféleknek még pedig a kainit és szuperfoszfátnak zöldtrágyával való kombinált alkalmazása által segithetünk. A zöldtrágya növeli a termés humusztartalmát, tehát elősegiti a talaj vizfoghatóságát, s mégis bár hatása megfelelő, azért korántsem eredményez oly buja fejlődést, mint az istállótrágya s igy fentemlitett veszély elkerülhető, vagy legalább is csökkenthető lesz. A mütrágyák alkalmazása a zöldtrágyázás alkalmazásánál elkerülhetetlen, mert a zöldtrágyázás csakis nitrogénben növeli talajaink tápanyagtartalmát s más tápanyagokban mint káli és foszforsavban oly szegény, hogy azok pótlásáról okvetlenül ilyen módon kell gondoskodni.

— — —

Értéktőzsde

Budapest, julius 27.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Államvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, julius 27.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. julius 27-én.

Magyar aranyjáradék 4	120.40
Magyar koronajáradék	91.25
Magyar vasuti köl sön aranyban 4½	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	99.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—.—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.55
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	199.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Osztrák járadék papirban	100.25
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	154.75
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	732.50
Oszrrák hitelintézet részvény	669.50
Pátisi vista	95.20
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.30
Londoni vista	239.20
20 márkás arany	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

649—1903. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbiróságnak 1903. évi VI. 634. számu végzésével Krausz Mihály ügyvéd által képviselt Budapesti Általános bank r. t. felperes részére *Weisz Henrik* alperes ellen 1163 kor. 15 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 1269 kor.-ra becsült ingóságokra a nagyvárad-városi kir. járásbiróság fenti számu végzése folytán az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Pável-utcza 403. számu házba leendő megtartására határidőül *1903. év julius hó 30-ik napjának délután 4 órája* kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Nagyváradon, 1903. évi julius hó 10. napján.

Várnai Henrik,
kir. bir. végrehajtó.

360

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utcza elején.

Hirdetés.

A Nagyváradi Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

müködését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — **mulasztási illetek fizetése nélkül** — felvételnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utcza* (Sándor Samu-ház.)

359. **Az igazgatóság.**

Cséplés

előtt, vagy közben előforduló

gazdasági gépjavitásokat,

géprészek sürgős elkészitését

leggyorsabban

és

legolcsóbban

teljesiti

Rosenthal és Ehrlich

57 év óta fennálló érczárugyára

NAGYVÁRAD, Szacsvay- (Pecze)-utczai

saját házában.

Számos kitüntetés. Több szabadalom.

„PLUTO"

szabadalmazott árnyékszék **viz nélkül**; — Szagtalan, pneumatikus n zár. Olcsó és csinos.

Vidéken nem nélkülözhető.

Gazdasági és iskolai harangok. Világhirü ércz-csengők. Fecskendők. Szivattyuk. Szabadalmazott szivattyus kutak.

A várad-velenczei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.
Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 307.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhivjuk

tüz és betörés mentes

letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kivánók rendelkezésére.

Nagyváradi Takarékpénztár, részvénytársaság.

339

Uj zálogkölcsön intézet

Nagyváradon.

Uj zálogkölcsön intézet Nagyváradon.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon

KOSSUTH LAJOS-UTCZA. 4. sz. 1. emeleten

uj zálogkölcsön intézetet

nyitott.

Mindennemü értékpapirokra és ékszerekre és legkisebb összegtől a legmagasabb összegig szolid feltételek mellett kölcsönt nyujt.

Visszafizetéseket a legkisebb résztörlesztés mellett elfogad, valamint vidéki megbizásokat pontosan elintéz. 357

Uj zálogkölcsön intézet Nagyváradon.

812 A

„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság"

működését Kossuth Lajos utcza 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyv-cskékre és folyó számlára, mely előbbi után **5%** kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámitolása.

Előlegek értékpapirokra és árukészletre.

Jelzálogkölcsön nyujtása házakra és földekre.

Értékpapirok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapirok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Uj üzlet! Szabott árak!

Waldmann Mór

üveg-, porczellán- és lámpa-raktára, villamos felszerelési vállalata

Nagyvárad, Szt. László-tér (Fekete-sas épületében).

Kizárólag Ditmar R.-féle lámpák raktára.

Villamos- és gázvilágitás-berendezési vállalat.

Nagy választékban és izléses kivitelben kaphatók: ***petroleum-, villam-*** és ***gáz-csillárok***; ***étkező-, ivó-, mosdó-, kávés-*** és ***teás-készletek***; ***china-*** és ***alpacca-ezüst disztárgyak***; legjobb minőségü ***evő-eszközök***; ***majolika, teracotta*** és ***angol fayence-áruk***; angol és franczia ***nippek***; ***tükrök, fém-*** és ***bronz-áruk***; izléses, modern ***arczképrámák*** és ***képkeretek***.

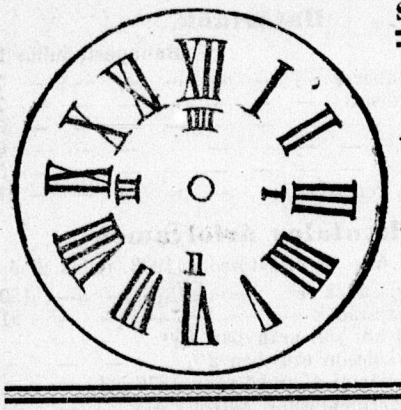
Petroleum-lámpák és égők mühelyemben javittatnak és villamosra átalakittatnak.

Villamos- és gáz-berendezésekről költségvetéssel és rajzokkal **dijmentesen** szolgálok. 344

Szigoruan szabott árak és pontos kiszolgálás.

Egyedüli szakszerü világitási üzlet és javitó-mühely.

Számos kitüntetés! **Számos kitüntetés!**

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utcza 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhivni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra mühelyhelyiségemre,

hol **több kiállitáson kitüntetett szerkezetü TORONYÓRAIM vörös fémből** készült főkerekekkel s a felhuzást könnyitő, a legczélszerübb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a sulyemelő czinkezett vassodronyköteleket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRÁIMNAK **jótállás felelősség melletti felállitását** is elvállalom melyek **pontos járásáért** szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,

műlakatos és toronyórás.

216

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyvaradon.